

DANIEL VLĂDUCU

MÁRTA KÁSA

MEMORATOR DE MATEMATICĂ

pentru clasele V-VIII

Ediția a IV-a

Editura Paralela 45

Redactare: Daniel Mitran
Tehnoredactare: Carmen Rădulescu
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VLĂDUCU, DANIEL

Memorator de matematică pentru clasele V-VIII /

Daniel Vlăducu, Márta Kása. - Ed. a 4-a. - Pitești : Paralela 45, 2020

ISBN 978-973-47-3197-8

I. Kása, Márta

51

Copyright © Editura Paralela 45, 2020

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de
proprietate intelectuală.

Cuprins

ALGEBRĂ

MULȚIMEA NUMERELOR NATURALE (N)	5
• Operații cu numere naturale	5
MULȚIMI	7
• Relații între elemente și mulțimi	7
• Relații între mulțimi	8
• Operații cu mulțimi	8
DIVIZIBILITATEA NUMERELOR NATURALE	8
NUMERE RAȚIONALE	11
• Frația	11
• Operații cu fracții	13
• Frații zecimale	17
NUMERE IRAȚIONALE	17
• Operații cu radicali	18
MULȚIMEA NUMERELOR REALE (R)	18
• Mulțimi de numere, notații	18
ECUAȚII, INECUAȚII	19
• Ecuația de gradul I cu o necunoscută	19
• Inecuația de gradul I cu o necunoscută	19
• Sisteme de două ecuații de gradul I cu două necunoscute	20
• Ecuația de gradul al II-lea cu o necunoscută	20
UNITĂȚI DE MĂSURĂ	21
RAPOARTE ȘI PROPORȚII	22
• Raport	22
• Proporție	22
MULȚIMEA NUMERELOR ÎNTREGI (Z)	24
• Opusul unui număr întreg	24
• Modulul sau valoarea absolută	24
• Operații cu numere întregi	24
MEDII	26
CALCUL ALGEBRIC	27
• Monom (număr real reprezentat prin litere)	27
FUNCȚII	29

GEOMETRIE

• Punctul	31
• Dreapta.....	31
• Puncte coliniare	31
• Segmentul de dreaptă	31
• Semidreapta	32
• Planul	32
• Spațiul geometric.....	32
UNGHIU	32
• Perpendicularare și oblice	35
PROIEȚII ORTOGONALE	35
TRIUNGHIU	36
• Linii importante într-un triunghi	37
• Clasificarea triunghiurilor după măsura unghiurilor.....	38
• Clasificarea triunghiurilor după lungimile laturilor	39
• Congruența și asemănarea triunghiurilor oarecare	40
• Relații metrice în triunghi	41
PATRULATERE	45
CERCUL	48
POLIGOANE	51
PUNCTE, DREPTE, PLANE	52
POLIEDRE	58
• Prisma	58
• Paralelipipedul	58
• Cubul	59
• Tetraedrul	59
• Piramida.....	60
• Trunchiul de piramidă	61
CORPURI ROTUNDE	62
• Cilindrul circular drept	62
• Conul circular drept.....	62
• Trunchiul de con circular drept	62
• Sfera.....	63

ALGEBRĂ

MULȚIMEA NUMERELOR NATURALE (N)

- Cifre romane (scrierea nepozițională):

I – 1

V – 5

X – 10

L – 50

C – 100

D – 500

M – 1000

- Cifre arabe (scrierea pozițională): 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.
- Numărul natural de două cifre $\overline{ab}$, unde $a \neq 0$, $\overline{ab} = 10a + b$.
- Număr natural de trei cifre $\overline{abc}$, unde $a \neq 0$, $\overline{abc} = 100a + 10b + c$.
- Numere consecutive – numerele care au diferența egală cu 1.
- Număr par – numărul care dă restul 0 la împărțirea cu 2 ($2n$ – număr par).
- Număr impar – numărul care dă restul 1 la împărțirea cu 2 ($2n + 1$ – număr impar).
- Mulțimea $\mathbf{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$ se numește mulțimea numerelor naturale.

OPERAȚII CU NUMERE NATURALE

Adunarea

Oricare ar fi a, b , numere naturale, există c număr natural astfel încât: $a + b = c$, unde a, b – termeni; c – sumă.

Proprietăți:

1. Comutativitatea:

$a + b = b + a$, oricare ar fi a, b numere naturale

2. Asociativitatea:

$(a + b) + c = a + (b + c)$, oricare ar fi a, b, c numere naturale

3. Numărul 0 este element neutru față de adunare:

$a + 0 = 0 + a = a$, oricare ar fi a număr natural

Scăderea

Oricare ar fi a, b , numere naturale, $a \geq b$, există c număr natural astfel încât:

$$a - b = c, \text{ unde } a - \text{descăzut}; b - \text{scăzător}; c - \text{diferență.}$$

Înmulțirea

Oricare ar fi a, b , numere naturale, există c număr natural astfel încât: $a \cdot b = c$, unde a, b – factori; c – produs.

Proprietăți:

1. Comutativitatea:

$$a \cdot b = b \cdot a, \text{ oricare ar fi } a, b, \text{ numere naturale}$$

2. Asociativitatea:

$$(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c), \text{ oricare ar fi } a, b, c \text{ numere naturale}$$

3. Distributivitatea:

$$a \cdot (b + c) = a \cdot b + a \cdot c; \quad a \cdot (b - c) = a \cdot b - a \cdot c, \text{ oricare ar fi } a, b, c \text{ numere naturale}$$

4. Numărul 1 este element neutru față de înmulțire:

$$a \cdot 1 = a, \text{ oricare ar fi } a \text{ număr natural}$$

Împărțirea

Fiind date două numere naturale d și $i, i \neq 0$, se poate scrie:

$$d : i = c + r : i, \text{ unde } 0 \leq r < i$$

Ordinea efectuării operațiilor

Dacă nu sunt paranteze, se efectuează în următoarea ordine:

- înmulțirea și împărțirea (operații de ordinul al doilea);
- adunarea și scăderea (operații de ordinul întâi).

Dacă sunt paranteze, se efectuează calculele:

- din parantezele rotunde (mici);
- din parantezele drepte (mari);
- din acolade.

Teorema împărțirii cu rest

Oricare ar fi două numere naturale d și $i, i \neq 0$, există două numere naturale c și $r, 0 \leq r < i$, astfel încât: $d = i \cdot c + r$.

Puterea unui număr natural

• Dacă a este un număr natural, atunci puterea a n -a a numărului natural a se notează cu a^n și este $a^n = \underbrace{a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a}_{n \text{ ori}}$, unde a este

baza puterii, iar n exponentul ei.

Reguli de calcul cu puteri

$$a^m \cdot a^n = a^{m+n}$$

$$a^m : a^n = a^{m-n}$$

$$(a^m)^n = a^{m \cdot n}$$

$$a^n \cdot b^n = (a \cdot b)^n$$

$$a^n : b^n = (a : b)^n$$

- Numărul a^2 se numește *pătrat perfect*.
- Numărul a^3 se numește *cub perfect*.

MULȚIMI

Definiție: Prin mulțime înțelegem o colecție de obiecte distincte care au aceeași proprietate sau aceleași proprietăți.

Observație: Obiectele din care este formată mulțimea sau elementele mulțimii apar o singură dată, indiferent de ordinea în care sunt considerate.

Notății: $A, B, C, \dots X, \{a, b, c\}, \{x \mid x > 0\}$.

Mulțimea vidă „ $\emptyset$ ” este mulțimea fără niciun element.

Numărul de elemente ale unei mulțimi A se numește **cardinalul mulțimii A** și se notează $\text{card } A$.

RELAȚII ÎNTRE ELEMENTE ȘI MULȚIMI

Apartenența „ $\in$ ”

Dacă un element a se regăsește în mulțimea E , spunem că a aparține mulțimii E și notăm: $a \in E$. În caz contrar notăm $a \notin E$.

GEOMETRIE

PUNCTUL

Definiție: Figura geometrică elementară, fără nicio dimensiune.

Puncte distincte: Fie $A, B: A \neq B$.

Puncte confundate: Fie $A, B: A = B$.

DREAPTA

Definiție: Drumul cel mai scurt, în spațiu, dintre două puncte distincte între ele, prelungit în ambele sensuri oricât de mult.

Proprietăți: Dreapta are lungime infinită.

PUNCTE COLINIARE

Definiție: Trei sau mai multe puncte care aparțin aceleiași drepte.

SEGMENTUL DE DREAPTĂ

Definiție: Porțiunea dintr-o dreaptă d , cuprinsă între două puncte A și B .

Notății: (AB) segment deschis (nu conține punctele A și B)

$[AB]$ segment închis (conține și punctele A și B)

$[AB)$ segment semideschis (îl conține pe A , dar nu și pe B)

• Două segmente care au aceeași lungime se numesc segmente congruente.

Exemplu: $AB = 5,3$ cm și $CD = 5,3$ cm $\Rightarrow AB$ și CD sunt congruente. Notăm $[AB] \equiv [CD]$.

• Un punct M este mijlocul unui segment $[AB]$ dacă M este situat între A și B , iar $[AM] \equiv [MB]$.

SEMIDREAPTA

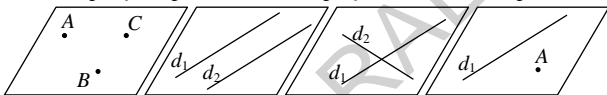
Orice punct al unei drepte determină pe dreapta respectivă două semidrepte opuse.

PLANUL

Definiție: Figura geometrică formată din toate dreptele care trec printr-un punct M dat (care nu aparține unei drepte d) și un punct P , care parcurge dreapta d în întregime.

Proprietăți:

1. Trei puncte distincte determină un plan.
2. Două drepte concurente sau paralele determină un plan.
3. O dreaptă și un punct care nu-i aparține determină un plan.

SPAȚIUL GEOMETRIC

Definiție: Suprafața care conține toate planele paralele și neparalele cu un plan dat.

UNGHIIUL

Definiție: Figura geometrică formată din două semidrepte (d_1 și d_2) care au aceeași origine O .

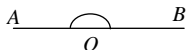
Laturile unghiului – cele două semidrepte.

Vârful unghiului – originea comună a celor două semidrepte.

Măsura unghiului: se face prin măsurarea deschiderii dintre semidreptele care formează unghiul. Ea se determină cu ajutorul arcelor de cerc, socotind că un semicerc are 180° . Deci, unitatea de măsură este unghiul de 1° .

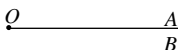
Două unghiuri care au aceeași măsură se numesc unghiuri congruente. Notăm $\sphericalangle ABC \equiv \sphericalangle DEF$ sau $m(\sphericalangle ABC) = m(\sphericalangle DEF)$.

Unghiul alungit (180°)

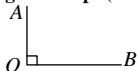
Format din două semidrepte opuse.

Unghiul nul (0°)

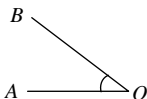
Unghiul ale cărui laturi se confundă.

Unghiul drept (90°)

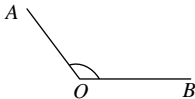

Laturile unghiului sunt perpendiculare.

Unghiul ascuțit ($< 90^\circ$)

Unghiul obtuz ($> 90^\circ$)

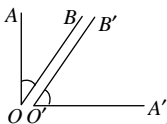

Unghiul în jurul unui punct ($= 360^\circ$)

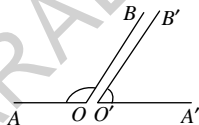
Unghiuri complementare

$$m(\sphericalangle AOB) + m(\sphericalangle A'O'B') = 90^\circ$$

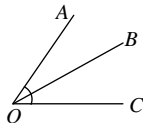
Unghiuri suplementare

$$m(\sphericalangle AOB) + m(\sphericalangle A'O'B') = 180^\circ$$

Unghiuri adiacente

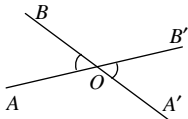
Definiție: Două unghiuri care au o latură comună, iar celelalte două laturi situate de o parte și de alta a acesteia.

Unghiuri opuse la vârf

Definiție: Unghiuri formate de două drepte care se intersectează.

$$\sphericalangle AOB \cong \sphericalangle A'O'B'$$

Bisectoarea unui unghi

Definiție: Semidreapta cu originea în vârful unghiului care împarte un unghi în două părți egale. Bisectoarea este locul geometric al punctelor egal depărtate de laturi.

